

HABERLER Lizbon'daki AB Uyuşturucu Ajansından

YILLIK RAPOR 2007: ÖNEMLİ NOKTALAR

AB uyuşturucu raporunun ilettiği olumlu mesajlar, uyuşturucuya bağlı ölümlerin yüksek düzeyi ve artan kokain kullanımıyla gölgeleniyor

(22.11.2007, LİZBON **AMBARGO 10.00 CET**) **AB uyuşturucu ajansı EMCDDA**, uyuşturucu kullanımının arttığı on yılı aşkın bir süreden sonra, Avrupa'nın artık daha kararlı bir aşamaya girmekte olabileceğini söylüyor. Sadece eroin kullanımı ve uyuşturucu enjekte etme yaygınlığının genel olarak azalmış olduğuna dair belirtiler bulunmakla kalmayıp, yeni veriler esrar kullanımı seviyelerinin de uzun bir artış döneminden sonra şimdi dengeleniyor olabileceğini düşündürmektedir. Bununla beraber, olumlu mesajlar uyuşturucuya bağlı ölümlerin yüksek düzeyi ve artan kokain kullanımıyla gölgelenmektedir. Bu yorumlar bugün Brüksel'de ajansın **Avrupa'da uyuşturucu sorununun durumu hakkındaki 2007 Yıllık raporunun** yayına sunulmasıyla alınmaktadır.

- **Esrar:** Kullanım dengeleniyor ve gençler arasında gördüğü rağbetin azaldığına dair belirtiler var. Ancak yoğun esrar kullanımı sağlığa ilişkin kaygılara yol açıyor — 3 milyon civarında kişi her gün veya neredeyse her gün esrar kullanıyor olabilir.
- **Kokain:** Tahminler yine artıyor. Yaklaşık 4,5 milyon Avrupalı uyuşturucuyu geçmiş yılda kullandığını rapor ediyor. Avrupa'da rekor düzeyde kokain ele geçirme vakası: 2005'te 107 ton, 2004'te ele geçirilen miktarların %45 üzerinde.
- **HIV:** Genel olarak değerlendirme olumlu ama 2005'te uyuşturucu enjekte edenler arasında 3.500 yeni enfeksiyon bulunması, çabaların sürdürölmesi gereğinin altını çiziyor. 200.000 kadar uyuşturucu enjekte eden kişi HIV'le yaşıyor. 1 milyon kadar kişi (Avrupa'nın gizli salgını) HCV'yle yaşıyor.
- **Ölümler:** Avrupa uyuşturucuya bağlı ölümleri azaltma hedeflerine ulaşamama riskiyle karşı karşıya. Yılda 7.000 ila 8.000 aşırı doz ölümüyle, en yeni verilerde düşme eğilimi saptanmamıştır.

Esrar kullanımı dengeleniyor, gençler arasında gördüğü rağbetin azaldığına dair belirtiler var

AB'deki tüm yetişkinlerin neredeyse dörtte biri — 15-64 yaşındaki yaklaşık 70 milyon kişi — hayatlarının bir noktasında esrar denemiş olup, yaklaşık %7'si — 23 milyon — geçmiş yılda esrar kullanmıştır. Ancak esrar Avrupa'da en yaygın tüketilen yasadışı uyuşturucu olmaya devam ettiği ve kullanımı tarihsel olarak yüksek olduğu halde, rapora göre, eğilime ilişkin yeni veriler 'ihtiyatlı bir iyimserlik' için gerekçe oluşturuyor.

1990'lar boyunca artan esrar kullanımını ve 2000'den sonraki daha ılımlı artışları takiben, en son veriler esrar kullanımının, özellikle yüksek yaygınlıklı ölkelerde, artık dengelenmekte veya düşmekte olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca bazı Üye Devletler'de, daha genç yaş grupları arasında uyuşturucunun popörlüğünün azalmakta olabileceğine dair işaretler görölmektedir.

Bugünün raporuna göre, Avrupalı gençlerin (15-34 yaş) ortalama %13'ü geçmiş yılda esrar kullanmıştır. En yüksek oranlar **İspanya** (%20), **Çek Cumhuriyeti** (%19,3), **Fransa** (%16,7), **İtalya** (%16,5) ve **Birleşik Krallık** (%16,3) tarafından rapor edilmiştir. (Tablo GPS-11, şekil GPS-4, ulusal anket verileri). Üst sıralarda yer alan ölkeler arasında eğilime ilişkin yeni veriler, oranların **İspanya**'da dengelendiğini veya düşmeye başladığını ve

Çek Cumhuriyeti, Fransa ve Birleşik Krallık'ta yüzde 3-4 oranları civarında düştüğünü ortaya koymaktadır. Orta sıralarda yer alan ülkelerden gelen son veriler ise **Danimarka ve Hollanda'da** bir dengelenmeye ve **Almanya'da** düşen seviyelere işaret etmektedir.

Birleşik Krallık'taki daha genç esrar kullanıcıları (16-24 yaş) arasında, geçmiş yılda kullanım 1998'deki %28,2'den 2006'da %21,4'e düşmüş olup, bu durum burada uyuşturucunun söz konusu grup arasındaki popülerliğinin azaldığına işaret etmektedir (Şekil GPS-10). İspanya Okul Anketi'ne göre ise, 14-18 yaşındakiler arasındaki geçen yıl kullanımı 2004'te %36,6'dan 2006'da %29,8'e düşmüştür.

Esrar kullanımı seviyeleri **Macaristan, Slovakya ve Norveç'teki** gençler arasında hala artar gibi görünmekle beraber, en yeni tahminlerde çoğu artış küçük ve genel olarak daha az belirgindir. Buna bir istisna, bu grupta geçmiş yıl esrar kullanımı oranlarının 2003'teki %12,8'den 2005'te %16,5'e çıktığı **İtalya'dır** (Şekil GPS-4).

Dikkatler yoğun esrar kullanımına çevriliyor

Esrar kullanıcılarının yalnızca nispeten küçük bir oranı uyuşturucuyu düzenli veya yoğun olarak kullandığını rapor etmekle beraber, rapora göre, bu hala 'önemli sayıda bireyi' ifade etmektedir. **EMCDDA**, hayatlarında en az bir kez esrar denemiş olan 70 milyon yetişkinin (15-64 yaş) yaklaşık beşte birinin (%18) bu uyuşturucuyu geçmiş ayda kullanmış olduğunu rapor ettiğini belirtmektedir — bu da 13 milyondan fazla Avrupalı demektir. Ayrıca yetişkin Avrupalıların tahmini %1'lik bir oranı — 3 milyon civarında kişi — uyuşturucuyu her gün veya neredeyse her gün kullanıyor olabilir. Yaygınlık oranları genel olarak daha genç yaş gruplarında ve özellikle de genç erkekler arasında daha yüksektir (Şekil GPS-7).

EMCDDA Başkanı Marcel Reimen 'Esrar kullanımının artışı durduğu için sevinsek de, şimdi dikkatimizi Avrupa'da daha yoğun tüketim şekillerinin izlenmesinin iyileştirilmesine çevirmeliyiz. Ajans hali hazırda Üye Devletler'le birlikte bu bilimsel konu üzerinde raporlamaya ve tahminleri iyileştirmeye yönelik yeni yöntemler geliştirmektedir. Esrar kullanıcılarının neden ve nasıl sorun geliştirebildiklerinin anlaşılması, verilecek tepkilerin planlanması ve Avrupa'nın en çok tüketilen yasadışı uyuşturucusunun sağlığa ilişkin potansiyel etkilerinin değerlendirilmesi için hayati önem taşımaktadır,' demektedir.

1999 ve 2005 yılları arasında, esrar sorunları için tedavi talebinde bulunan Avrupalıların sayıları yaklaşık üç kat artmış olmakla beraber, bu artma eğilimi şimdilerde dengelenir gibi görünmektedir. Bu dönemde, esrar sorunlarına yönelik yeni tedavi talepleri 15.439 hastadan 43.677 hastaya çıkmış olup, 2005'te ise, tüm yeni tedavi taleplerinin dörtte birinden fazlası (%29) esrarla ilişkiliydi (Şekil TDI-1, bölüm ii; Bölüm 3, Şekil 4).

Büyümekte olan bu talebin ne ölçüde yoğun kullanımın artmasından ve bunu takip eden tedavi ihtiyaçlarından kaynaklandığı netlik kazanmamıştır. Cezai adalet sisteminden daha fazla sayıda sevk olması, daha iyi raporlama veya esrara özel yeni tedavi hizmetlerinin açılması gibi başka faktörler de önemli olabilir.

Raporda, 'Avrupa'daki esrar durumu ayrıca pazar faktörleri yüzünden de karmaşıklaşmakta', denmektedir. AB Üye Devletleri'nin yarısından fazlası artık belli miktarda bir yerli esrar üretimi rapor etmektedir. Bu gibi yurtiçinde yetiştirilen esrarın etki gücü yüksek olabilir ama tedarik yollarının daha kısa olmasından dolayı ele geçirilmesi daha zor olduğundan, takip edilmesi de ithal edilen çeşide oranla daha güç olabilir. Esrar pazarının analiz edilmesi ajansın 2008'e yönelik önceliklerinden biri olacaktır.

Avrupa'da artık düzensiz, düzenli ve yoğun esrar kullanıcılarının çok farklı ihtiyaçlarının karşılanması için (bu alandaki araştırmalar büyük oranda Amerika veya Avustralya'nın araştırmalarıyla sınırlı olsa da) yenilikçi müdahaleler gelişmektedir. Bu gibi müdahaleler arasında, kullanıcıların kullanım şekillerini denetlemelerine olanak veren web tabanlı müdahaleler ve kullanıcılara bilgi ve öneri veren cep telefonu mesajları bulunmaktadır. AB Üye Devletleri'nin neredeyse yarısı (13 ülke) artık sorunlu esrar kullanıcılarına yönelik uzman tedavi hizmetleri bulunduğunu rapor etmektedir.

En yeni tahminler kokain kullanımının yine artmakta olduğunu gösteriyor

EMCDDA, 2006 Yıllık Raporu'ndaki 3,5 milyon yetişkin olan tahminini yenileyerek, yaklaşık 4,5 milyon Avrupalının (15-64 yaş), geçmiş yılda olasılıkla kokain kullandığını söylemektedir. Bugünün raporuna göre 'Önceki yıl dengelenen bir durumu rapor eden genel tablo, kullanımdaki genel bir artışa işaret eden yeni (Avrupa) verilerle tekrar mercek altına alınmıştır'.

Yeni veriler, ülkeler arasındaki büyük farklılıklara rağmen, kokainin Avrupa'daki en gözde uyarıcı uyuşturucu ve esrardan sonra — ecstasy ve amfetaminlerin ilerisinde — en yaygın olarak kullanılan ikinci yasadışı uyuşturucu olduğunu doğrulamaktadır. **EMCDDA**, 12 milyon civarında Avrupalının — tüm yetişkinlerin %4'ü — kokaini en az bir kez denemiş olduğunu tahmin etmektedir. Yaklaşık 2 milyon kişi bu uyuşturucuyu geçmiş ayda kullanmış olup, bu oran ecstasy'e ilişkin tahminin iki katından fazladır.

Yeni anket verileri rapor eden çoğu ülkede, genç yetişkinler arasındaki (15-34 yaş) geçmiş yılda kokain kullanımında artışlar kaydedilmiş olmakla beraber, en yüksek yaygınlıklı ülkelerde — **İspanya** ve **Birleşik Krallık** — artışlar nispeten küçük olup, yaygınlığın dengelenmekte olabileceğini ortaya koymaktadır. **Danimarka** ve **İtalya** net artışlar bildirmiştir (Bölüm 5, Şekil 7).

Kokainin halk sağlığına etkisi

Kokain kullanımının halk sağlığını nasıl etkilediğine ilişkin göstergelerden biri, bu uyuşturucuya bağlı tedavi talebindeki artıştır. 2005 yılında, Avrupa'daki yeni tedavi taleplerinin yaklaşık dörtte biri (%22) kokainle ilişkiliydi: 1999'daki 12.633 hastaya oranla, toplamda 33.027 hasta (Şekil TDI, bölüm ii). **İspanya** ve **Hollanda** tarafından uyuşturucu hastaları arasında kokain kullanıcılarına ilişkin yüksek oranlar rapor edilmiştir. Bu ülkeler ayrıca Avrupa'daki kokain tedavisi raporlarının da çoğundan sorumludur.

Rapora göre, tedavi hizmetleri geniş bir hasta yelpazesine bakım hizmetleri sunma sorunuyla karşı karşıyadır: kokaini alkol ve başka uyuşturucularla birlikte tüketen, sosyal açıdan bütünleşmiş eğlence amaçlı kullanıcılar; kokaini eroinle birlikte enjekte eden, opioid sorunları olan kullanıcılar ve yüksek oranda marjinalleşmiş, sınırlı sayıda crack kokain kullanıcısı. Avrupa'da 2005 yılında, kokain kullanımına bağlı 400 civarında ölüm kaydedilmiştir. Ancak kokain kullanımının yol açtığı sağlığa ilişkin sonuçlar genellikle mevcut raporlama sistemlerinde iyi saptanamamaktadır. Bugünün *Seçili yayını* 'Kokain ve crack kokain: büyüyen bir halk sağlığı sorunu'nda bu konuya özel önem atfedilmiştir (bkz. basın özeti).

Rekor miktarda kokain ele geçirildi

Kokain kullanımında artan bir eğilime işaret eden başka faktörler de bulunmakta olup, rapora göre bu durum 'Avrupa'nın uyuşturucu sorununda kokainin artan önemini teyit etmektedir'. Avrupa'da 2000 ve 2005 yılları arasında hem kokain ele geçirme vakalarının sayısı hem de ele geçirilen miktarlar artmıştır. 2005 yılında, rekor bir sayı olan 107 tonu bulan tahmini 70.000 kokain ele geçirme vakası meydana gelmiş olup, bu 2004'te ele geçirilen miktarların %45 üzerindedir.

Kokainin Avrupa'ya başlıca giriş noktası hala **İber Yarımadası** olup, **İspanya** ve **Portekiz**'deki kokain ele geçirmeleri ile ele geçirilen miktarlarda belirgin artışlar meydana gelmiştir. Toplam ele geçirme sayılarının yaklaşık yarısı ile el konulan en büyük miktardan **İspanya** sorumludur (2004'teki 33,1 tona oranla, 2005'te 48,4 ton). **Portekiz** ise el konulan ikinci en büyük miktarlara sahip ülke olarak **Hollanda**'nın yerini devralmıştır (2004'teki 7,4 tona oranla, 2005'te 18,1 ton) (Tablo SZR-10).

Avrupa'da ele geçirilen kokainin çoğu anakaraya **Güney Amerika**'dan veya **Orta Amerika** ile **Karayipler** yoluyla girmekte olup, **Batı Afrika ülkeleri** giderek daha sıklıkla transit yollar olarak kullanılmaktadır. AB, ticaret yollarında meydana gelen değişikliklere, Üye Devletler arasındaki koordinasyon ile işbirliğinin geliştirilmesi yoluyla karşılık vermektedir. Buna bir örnek, Eylül 2007'de Portekiz'de yedi AB Üye Devleti'nin (**İspanya**, **İrlanda**, **Fransa**, **İtalya**, **Hollanda**, **Portekiz** ve **Birleşik Krallık**) işbirliği ve Europol'un da katkısıyla, Deniz Analizi ve Operasyon Merkezi–Narkotik Maddeler'in (MAOC-N) kurulmasıdır.

Kokaine bağlı suçlar 2000-2005 döneminde, sayının nispeten kararlı kaldığı **Almanya** dışındaki bütün Avrupa ülkelerinde artmıştır. AB ortalaması bu dönemde %62 artmıştır (Bölüm 1, Şekil 1).

HIV: değerlendirme genel olarak olumlu ama 2005'te EUK'lar arasında yaklaşık 3.500 yeni enfeksiyon meydana geldi

Enjekte eden uyuşturucu kullanıcıları (EUK'lar) arasında HIV bulaşma oranı 2005 yılında çoğu AB ülkesinde düşüktü. Bu olumlu tablo önleme, tedavi ve hasar azaltma tedbirlerinin artması ile bazı ülkelerde uyuşturucu enjekte etmenin daha az rağbet görmesi bağlamında görülebilir. Hizmetlerin kapsamının genişlemesiyle, Avrupa'da daha önceleri görülen HIV salgınları büyük oranda engellenmiş gibi görünmektedir.

Rapora göre: **Estonya, Letonya ve Litvanya**'daki durum hala endişe konusudur ancak burada da yine, yeni verilerin çoğu yeni enfeksiyonlarda göreceli bir düşüşe işaret etmektedir'. Yayılma oranlarının düşmesi sonucunda, enjekte etme yoluyla uyuşturucu kullanımından kaynaklanan genel enfeksiyon yükünün ⁽¹⁾, özellikle yaygınlığın yüksek olmuş olduğu alanlarda, düşmekte olması olasıdır (Şekil INF-2). **Portekiz**, veri bulunan AB ülkeleri arasında EUK'lardaki en yüksek HIV yayılma oranını rapor etmektedir (2005'te tanı konulan yaklaşık 850 yeni enfeksiyon).

Enjekte etme yoluyla uyuşturucu kullanımının bir HIV bulaşma yolu olarak önemi azalmakla beraber, **EMCDDA**, 2005 yılında, bunun hala AB'de yeni tanı konulan HIV vakalarının yaklaşık 3.500'üne karşılık geldiğini tahmin etmektedir. Bu rakam tarihsel standartlara göre düşük olabilir ama yine de önemli bir halk sağlığı sorunu teşkil etmektedir. Rapor, hayatlarında en az bir kez uyuşturucu enjekte etmiş olan 100.000 ila 200.000 kişinin HIV'le yaşadığını belirtmektedir.

Bununla beraber, hepatit C virüsü (HCV), AB'de EUK'lar arasında HIV'den daha yaygın olup, daha eşit dağılmıştır. **EMCDDA**, en az bir kez uyuşturucu enjekte etmiş olan yaklaşık 1 milyon kişinin HCV'yle yaşadığını tahmin etmektedir. 2004-2005 döneminde gerçekleştirilen çalışmalar HCV yaygınlığına ilişkin genel olarak yüksek seviyeler ortaya koymuş olup, bu durum çoğu ülkenin (17) araştırılan en az bir EUK grubunda %60'ın üzerinde oranlar rapor etmiş olduğu gerçeğiyle doğrulanmaktadır. HIV enfeksiyonunun önlenmesinde kaydedilen başarının aksine, önleme ve hasar azaltma hizmetlerinin 'Avrupa'nın gizli salgını' HCV üzerindeki etkisi daha zayıf gibi görünmektedir.

Avrupa uyuşturucuya bağlı ölümlerin azaltılması hedefine ulaşamama riskiyle karşı karşıya

EMCDDA, aşırı dozun Avrupalı gençler arasındaki önlenemez ölümlerin önemli bir nedeni olduğunu söylemektedir. Ancak en yeni veriler uyuşturucuya bağlı ölüm seviyelerinin tarihsel olarak yüksek olduğunu ve artık düşmediğini göstermekte olup, politika yapımcıların bu hususa daha fazla dikkat etmeleri gereğinin altını çizmektedir (Bölüm 8, Şekil 13). Uyuşturucuya bağlı ölümlerin azaltılması mevcut AB uyuşturucu eylem planının (2005-2008) özel bir hedefidir.

EMCDDA, 2005 yılında **AB** ve **Norveç**'te, temelde opioid kullanımıyla ilişkili olarak, 7.000 ila 8.000 uyuşturucuya bağlı ölüm meydana geldiğini tahmin etmektedir. Bazı ülkelerde ölümlerde yeni artışlar kaydedilmiş olup, aşağıdaki ülkelerde artışın oranı %30'un üzerindedir: **Yunanistan** (2003-2005), **Avusturya** (2002-2005), **Portekiz** (2003-2005) ve **Finlandiya** (2002-2004).

AB ve **Norveç**'teki uyuşturucuya bağlı ölümler, 1980'ler ve 1990'ların başındaki keskin artışları ve 1990'ların sonundan 2000'e kadar olan düzenli artışları takiben, 2001'de %6, 2002'de %14 ve 2003'te %5 oranında düşmüştür (Bölüm 8, Şekil 13). Geçen yılın **Yıllık rapor**'unda, 2000 ve 2003 arasında ölümlerde görülen ciddi düşme eğiliminin, 2003 ve 2004'te uyuşturucuya bağlı ölümlerdeki ufak bir artışı takiben, sekteye uğradığı kaydedilmiştir.

Artan eroin kullanımı ve enjeksiyon ölümlerde meydana gelen önceki artışların muhtemel sebepleri iken, bu durum Avrupa'da eroin kullanımının çoğu ülkede kararlı gibi görüldüğü bugün için geçerli değildir. **EMCDDA Müdürü Wolfgang Götz**, 'Uyuşturucuya bağlı ölümlerin neden hala bu kadar yüksek olduğunun araştırılmasına

yönelik acil ihtiyaç bulunmaktadır' demektedir. Soruna katkısı olabilecek risk faktörleri arasında opioid kullanıcılarının çoklu uyuşturucu kullanımı ve eroinin bulunabilirliğindeki artışlar bulunmaktadır.

2006 yılında %92'si **Afganistan**'da olmak üzere tahmini 6.610 ton opium üretilmiştir. Küresel potansiyel eroin üretiminin, önceki yıldaki 472 tona oranla, 2006'da 606 ton olduğu tahmin ediliyordu (UNODC, 2007). Rekor opium üretiminin etkisi henüz Avrupa'nın eroin tüketim rakamlarına yansımamış olmakla beraber, bugünün raporu şu uyarıyı yapmaktadır: 'Avrupa'da eroin kullanımında görülen genel kararlı veya iyileşen durumun sürdürülebilirliği, opioid üretiminin Afganistan'da artmasından dolayı risk altındadır'.

Araştırmalar, ikame tedavisinin ölümcül aşırı doz riskini azalttığını göstermekte, ancak her yıl ikame ilaçlarının amaç dışı kullanımıyla ilişkili ölümler rapor edilmektedir. Bazı ülkeler, uyuşturucuya bağlı ölümlerin önemli bir oranında, diğer psikoaktif maddelerin yanı sıra, sentetik opioid metadon bulunduğunu rapor etmiştir. Bu ölümlerin ve bunları çevreleyen koşulların izlenmesi, ikame programlarının iyileştirilmesi ile önleme ve hasar azaltma girişimlerinin şekillendirilmesi için önemli bilgiler sağlayabilir.

Uyuşturucuya bağlı ölümler ile hastalık oranlarının azaltılmasına katkıda bulunabilecek tedbirler arasında şunlar bulunur: tedaviye daha kolay erişim; hapisneden çıkan uyuşturucu kullanıcılarına yönelik risk azaltma stratejileri; uyuşturucu kullanıcılarına acil bir durumda tepki verme konusunda ilk yardım eğitimi ve tedavi personelinin çoklu uyuşturucu kullanımının riskleri hususunda eğitilmesi. Ancak rapora göre: 'Avrupa hala aşırı dozun önlenmesine ilişkin kapsamlı bir yaklaşım eksikliği çekmektedir'.

Wolfgang Götz şöyle demektedir: 'Konu Avrupa'da aşırı dozun önlenmesine geldiğinde, her yıl kaybedilen 7.000'den fazla hayat, bu işi başaramadığımızın çetin bir göstergesidir'. Uyuşturucu kullanıcıları arasında HIV'in azaltılması konusunda gerçek bir ilerleme kaydettik. Şimdi bunu aynı derecede etkili eylemlerle uyuşturucuya bağlı ölümleri azaltmak için de yapmamız gerekiyor. Bunun için de yenilikçilik, kararlılık ve vizyon sahibi olmak ve son aşamada da, politika yapımcıların aşırı doz azaltma programlarına yatırım yapmaya odaklanmaları gerekecektir.'

Notlar: Raporda sunulan veriler 2005 yılına veya mevcut son yıla aittir. Bu haber bülteninde yer alan rakamlar ve tablolar raporun kendinde veya *2007 İstatistik Bülteni*nde bulunabilir. Tüm *Yıllık rapor* ürünleri, hizmetler ve etkinlikler hakkında bilgiler ve bunlara bağlantılar aşağıdaki adreste sunulacaktır: <http://www.emcdda.europa.eu/events/2007/annualreport.cfm>

(¹) 'Enfeksiyon yükü' için, bkz. <http://www.who.int/healthinfo/bod/en/index.html>